

Список використаних джерел

1. Грабко В. В., Мокін Б. І., Месюра В. І., Юхимчук С. В. Досвід використання інтернет-технологій у Вінницькому державному технічному університеті. *Вінницький державний технічний університет*. URL: <http://vntu.edu.ua/ies2000/doclad/a/a03.htm>.
2. Потапчук О. І. Формування готовності майбутніх інженерів-педагогів до професійної діяльності засобами інформаційно-комунікаційних технологій: дис. ... к-та пед. наук : 13.00.04 / ТНПУ. Тернопіль, 2016. 272 с.
3. Potapchuk O. Application of Web-technologies in the educational process of higher educational institutions of Ukraine // *Journal of Education, Health and Sport*. – 2018. – Т. 8. – №. 2. – С. 235-242.

Турко О.В.,
*кандидат філологічних наук,
доцент кафедри філологічних дисциплін початкової освіти,
Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка
(м. Тернопіль)*

СОЦІОКУЛЬТУРНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ

Актуальність дослідження. Реформування сучасної освітньої галузі в Україні тісно пов'язане із такими тенденціями, як людиноцентризм, уміння вчитися протягом життя та орієнтуватися у вирі інформації, пріоритет критичного мислення, лідерських якостей особистості, творчої ініціативи, володіння високим адаптаційним потенціалом тощо. Водночас у теперішньому полікультурному суспільстві вагомими є уміння культури спілкування, дотримання етичних норм, повага до своєї та іноземної культурної спадщини, знання історичного минулого свого народу тощо.

Окреслені тенденції та якісні характеристики тісно пов'язані із соціокультурною компетентністю, різні аспекти якої висвітлили у своїх працях А. Вербицький, Г. Паніна, Т. Жукова, С. Рапопорт, Г. Єгорова, Т. Кухтевич, В. Кремень, О. Лебедев, Т. Тряпціна та ін. Дослідники намагаються виявити особливості соціокультурної компетентності крізь призму певної галузі знань, що є закономірною властивістю компетентнісного та інтегрованого підходів сучасного освітнього процесу. З іншого боку, варто виокремити складові цієї компетентності, якісні показники, засоби її формування в здобувачів певного освітнього рівня, встановити взаємозв'язок із іншими компетентностями.

Мета нашого дослідження – визначити шляхи формування соціокультурної компетентності майбутніх учителів початкової школи на

заняттях філологічного циклу, опираючись на особистий досвід науково-педагогічної роботи у виші.

Виклад основного матеріалу. На основі проаналізованих наукових праць [1; 5; 6 та ін.] **соціокультурну компетентність** витлумачуємо як інтегральну якість особистості, що полягає в здатності особи до самореалізації в соціумі, культурного самовизначення, здатності до взаємодії в полікультурному середовищі, моделюванні комунікативних ситуацій (в т.ч. впливу на конфлікти).

Зазначимо, що соціокультурна компетентність є однією із ключових у Концепції Нової української школи [2; 3] та межує з іншими компетентностями. Зокрема дотичними є такі уміння, як висловлювати власну думку, ініціативність, логічно обґрунтовувати позицію, конструктивно керувати емоціями, оцінювати ризики, приймати рішення, розв'язувати проблеми, співпрацювати з іншими особами [3, с. 129]. Зміст соціокультурної компетентності поглиблюється на наступних освітніх рівнях, стає вичерпним у вишах.

Оскільки соціокультурна компетентність є інтегрованим поняття, що охоплює соціальну, комунікативну, культурну, фасилітативну, перцептивну, рефлексивну, інтерактивну складові [1, с. 142], ефективними вбачаємо такі шляхи формування цієї здатності в студентів спеціальності «Початкова освіта»:

- дидактико-освітня орієнтація (використання як дидактичного матеріалу парем (стійких фразеологічних висловів); продукування на заняттях проблемних ситуацій соціального спрямування; активне впровадження в освітній процес інноваційних технологій (інтерактивних, кейс-методу, коучингу та ін.));

- розвивально-виховна орієнтація (залучення студентів до проєктної роботи культурного спрямування, відвідування музеїв, галерей, екскурсій);

- культуромовна орієнтація (постійне дотримання культури мовлення як викладачем, так і студентами; обговорення етикетних норм спілкування в соцмережах, у молодіжному середовищі) [4];

- міжкультурна орієнтація (залучення іноземних та українських студентів до спільної діяльності навчального, культурного, відпочинкового змісту).

Висновки та перспективи подальших досліджень. Соціокультурна компетентність вирізняється інтегрованістю, тісно пов'язана із процесом не лише навчання, але й виховання та розвитку. Якщо соціокультурна компетентність сформована, особистісний розвиток та самореалізація у полікультурному середовищі стають для особи продуктивними, адаптативними, вона зберігає національну самоідентифікацію. Доцільно виокремити

лінгводидактичні засоби формування соціокультурної компетентності дисциплін філологічного циклу для спеціальності «Дошкільна освіта».

Список використаних джерел

1. Вольнова Л. М. Соціокультурна компетентність як складова підготовки студентів – майбутніх фахівців системи діяльності «людина-людина». *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова* : [зб. наук. праць]. Випуск 28 (52). Київ : НПУ імені М. П. Драгоманова, 2009. С. 137–145. (Серія №12. Психологічні науки).
2. Концепція Нової української школи. URL: <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/media/reforms/ukrainska-shkola-compressed.pdf>
3. Нова українська школа: порадник для вчителя / під заг. ред. Н. М. Бібік. Київ : Видавничий дім «Плеяди», 2017. 206 с.
4. Турко О. Лінгводидактичний аспект культури мовлення майбутніх учителів початкової школи. *Фахова підготовка вчителя початкової школи в умовах реформування освіти* : колективна монографія / за ред. Н.В. Бахмат, Н.В. Гудими. Київ : Міленіум, 2020. С. 140–148.
5. Фоменко Т. М. Визначення поняття «соціокультурна компетентність» у сучасній парадигмі вищої освіти. *Засоби навчання та науково-дослідної роботи*. 2014. Вип. 42. С. 149–156.
6. Хоменко Н. В. Соціокультурна компетентність як ціннісний аспект розвитку особистості в сучасному суспільстві. URL: <http://intkonf.org/homenko-nv-vpliv-sotsiokulturnoyi-kompetentnosti-na-sotsializatsiyu-osobistosti/>

*Хохлова Л. Г.,
кандидат фізико-математичних наук, доцент,
доцент кафедри математики та методики її навчання,
Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка
(м. Тернопіль)*

ПРОФЕСІЙНО-МЕТОДИЧНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ МАТЕМАТИКИ

В концепції модернізації української освіти[1] заявлено компетентнісний підхід до її оновлення, що означає формування у студентів в процесі навчання професійної компетентності, суть якої в спрямованості навчання на результат, значимий за межами навчального закладу, і посиленні його практичної складової. Результат навчання рекомендується задавати через систему зразків діяльності, в тому числі навчальних задач, розв'язання яких студентами буде підтвердженням сформованості у них професійної компетентності.

Згідно теорії навчальної діяльності, навчальна задача – узагальнена мета навчальної діяльності, яка пропонується учневі у вигляді навчального завдання. Розв'язування навчальної задачі складається з системи навчальних дій,